

Каролін Жорж

ІЗ СИНТЕЗУ

A close-up portrait of a woman with long, dark hair, wearing a black top. Her face is partially obscured by several large, vibrant orange and red flowers and green leaves, which are arranged as if they are part of her hair or a crown. The background is a textured, teal-blue color.

Переклад Ростислава Немцева

*«Видавництво Анетти Антоненко»
дякує Товариству розвитку підприємств культури Квебеку
за фінансову підтримку видання цієї книги*

*Anetta Antonenko Publisher
remercie de son soutien financier la Société de développement
des entreprises culturelles du Québec*

SODEC
Québec

Karoline Georges

DE SYNTHÈSE

alto

Каролін Жорж

Із Синтезу

З французької переклав

Ростислав Нємцев

ЛЬВІВ

УДК 821.133.1
Ж 81

Каролін Жорж
ІЗ СИНТЕЗУ

Роман

З французької переклав Ростислав Немцев

Перекладено за виданням:

Georges, Karoline, 1970-

De synthèse

Publié en formats imprimé(s) et électronique(s).

ISBN 978-2-89694-349-4 (couverture souple)

ISBN 978-2-89694-350-0 (EPUB)

ISBN 978-2-89694-349-4

© *Karoline Georges et les Éditions Alto, 2017*

У пошуках себе і абсолюту модель, яка об'їздила безліч країн, намагається врятуватись від внутрішньої порожнечі й перетнути межі реальності. І стати ідеальним зображенням завдяки своєму цифровому аватару. За футуристичними деталями високотехнологічного майбутнього ховається тотальна самотність дитини, сімейні драми й ескапізм. Це історія тіла і відображення, утворення та розпаду, загадка досконалого образу, незважаючи на смертність плоті. Авторка занурює читача в розповідь надзвичайної естетики та чистоти, яка змінює уявлення про свідомість і душу.

Каролін Жорж – сучасна канадська письменниця, народилася 1970 року у Монреалі. Вивчала міждисциплінарне мистецтво в Університеті Квебеку в Шикутімі й історію мистецтв в університеті Квебеку в Монреалі. Здобула Премію Жака-Броссара та Премію Генерал-губернатора Канади (2018), FutureFest Art Prize у Великій Британії (2016), Премію Ради літератури і мистецтв Квебеку (2012) за мистецьку творчість.

Усі права застережені. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати у будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це **ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко»**.

© Karoline Georges, 2017

© Éditions Alto, 2017

This edition published by arrangement with Éditions Alto in conjunction with their duly appointed agent L' Autre agence, Paris, France. All rights reserved

© Ростислав Немцев, український переклад, 2019

© «Видавництво Анетти Антоненко», 2020

ISBN 978-617-7654-29-1

Тобі, мамо

Я народилася між виданням *Походження видів* Дарвіна і моментом, коли *Voyager 1* покидає сонячну систему, мимохідь малюючи стрілу еволюції у часі-просторі.

Я зробила свій перший вдих у бульці, яка прискорено роздувається з кінця дев'ятнадцятого століття, — бурливий електричний мальстрім із вбудованих плат, із перероблених машин і матеріалів, із до всього придатних гаджетів, пухир із інформації, з її передання, гіпертрофія у формі гриба, схожого на димчате тіло Цар-бомби за кілька секунд після її детонації. У зображенні найбільшого за всю ядерну історію вибуху — усе двадцяте століття, яке підноситься аж до Місяця, а звідти потім мандрує Чумацьким Шляхом у прискіпливих пошуках походження Всесвіту.

Епоха, що стала свідком мого народження, схожа на мухомор, що намагається розширити поле свого сприйняття, щоб обійняти мікрокосмос з макрокосмосом водночас, і щоб потім вивергнути все через медійного рота, перед яким я завмирала значну частину свого існування, сидячи зі схрещеними ногами, в одному положенні, ще з дитинства, плескаючи в долоні перед мультиками чи затуляючи ними розкритого у мовчазному крикові рота, коли падали вежі Всесвітнього торгового центру.

Отже, серед усіх відкриттів, електронні технології та інші наукові дива незворотно змінили все протягом двох століть, тепер я за допомогою маски і пари рукавиць визначаю горизонти своєї еволюції. Впродовж майже десятиліття я щодня знаходжусь у віртуальній реальності,

віч-на-віч із моїм дублером із пікселів, намагаючись через неї отримати тіло.

Мені майже вдалося.

А потім моя мати почала розкладатися.

З реальності

Навколо мене — жодних меблів чи предметів. Лише сотня зелених рослин вишикувалася під стінами, які обмежують мою майстерню. В кінці кімнати стіна зі скла відкриває горизонт, напрямок на захід. Тисячі житлових кубиків сягають в далечінь, кінця їм не видно.

Між стіною зі скла і мною — моя мати.

Повернута до мене спиною. Мене це влаштовує.

Ніколи не думала, що знову ділитимуся з нею своїм сокровенним.

Я добре знаю, що після мого народження нас ізолювали разом. Ми мусили провести деякий час, ні на що не сподіваючись, зайняті лише тим, щоб довірливо пізнавати одна одну без будь-яких побоювань. Я мала спостерігати звідти за пляшечкою штучного молока, яку вона намагалася прилаштувати між нашими обличчями. Звісно, вона нашіптувала мені на вухо усю любов, яку відчуває мати до новонародженої дитини. І я теж мала обожнювати її з абсолютною винятковістю найпершої любові.

Можливо, це пояснює, чому я так і не змогла покинути її.

В усякому разі, не зовсім.

Сьогодні падає сніг. Із центру своєї майстерні, де я влаштувалася, мені видно лише білу поверхню зовні, сповнену гудінням, як екран телевізора після завершення передач півстоліття тому.

Я ніколи не дивлюся надвір, але присутність матері змушує мене автоматично і регулярно підводити очі, неначе мої сенсори відчують поблизу небезпечну комаху.

В моєму дитинстві тривалий час, коли я зависала перед телевізором, мати могла наблизитися до мене, а я не відчувала її присутності. Тож їй доводилося разів зо три-чотири нетерпляче повторювати моє ім'я, поки я не поверталася до того, що вона називала «реальність».

Щодня я дезинфікую свою робочу маску й рукавиці. Я кажу *рукавиці* за звичкою, але то більш схоже на тоненькі присоски на кінчиках пальців. Маска, така ж тендітна, закриває зону бачення на кшталт оправ окулярів, яка чіпляється за вуха, з тією лише різницею, що обидві дужки замінено провідниками звуку. Усе це важить менше трьох грамів. Я могла б користуватися лінзами для під'єднання, щоб повністю звільнити обличчя; я постійно пробую нові моделі, що з'являються на ринку, та не можу терпіти найменшого стороннього тіла на своїй рогівці.

Щодня я зволожую лице і долоні, потягуюся. Ковтаю плитку протеїнів, запиваю півлітром води. Переконаюся, що підлога в майстерні чиста; розкладаю на ній свій килимок для переміщення. Одягаю маску й рукавиці.

І перетинаю.

Я вхожу у віртуальну реальність і зустрічаю Анук, мого аватара, складеного з клаптиків фотографічної текстури з роздільною здатністю 16К, яка постійно знаходиться там, переді мною. Її шкіра здається реальнішою за мою. Її погляд ясніший. Дихання її завжди розмірене. Глибоке. Коли відпочиває, вона переносить свій центр ваги з однієї ноги на іншу, злегка рухаючи тазом. Вона підводить голову, кліпає очима, зчеплює долоні на животі. Потім неквапним і витонченим рухом веде руками вздовж свого тіла, стаючи на кілька секунд на носочки. І знову починається оживлення. Часто, тільки-но вона з'являється в полі мого зору, бажання змінити її обличчя чи її тіло визначає напрямок пошуку.

Сьогодні маю багато зробити, щоб завершити материне облаштування в моїй квартирі.

Але маю перезавантажитися.

Я створюю мінімалістичне завдання: роздягнути Анук, зберегти її існуючу шкіру, її очі, та навіть татуювання, яке вкриває її лопатку вже тиждень — ловець снів, найдовше перо якого спускається аж до місця народження її стегон. Я заміню її чорну перуку класичним шиньйоном, можливо, сріблястого кольору. А тепер облаштувати її в білому оточенні, з одним-єдиним джерелом світла, перпендикулярним. Щось простеньке. Щоб зуміти віднайти свій спокій.

Зменшую до нуля усі зміни рис настрою на її обличчі. Очистити його від усіх її емоцій. Аж поки мої теж не зникнуть.

Останні тижні я провела багато часу поза системою, далеко від цифрового ефіру; я почала задихатися.

Я маю стати картинкою, якнайшвидше.

Я стала зображенням жінки задовго до настання пубертатного періоду. В тринадцять років, задовго до цього я мріяла з'явитися на глянцевому папері.

Щотижня я підіймалася сходами, що вели до квартири моїх бабусі й дідуся, із прудкістю гепарда, щоб подивитися нові номери журналів *Magazine illustré* та *Lundi*, які бабуся клала посеред кухні під кришталевою люстрою, на антикварному столику, накритому італійською мереживною серветкою. У моїх предків не було жодної книжки. Лише дідові журнали з дупами. Який виставляв свою любов до пін-ап із сумішшю гордості й шалапутства, і отримував задоволення від того, що показував мені своє тогочасне захоплення, добре видиме на його перекидному календарі компанії Snap-on, що висить на кухонній стіні поряд із буфетом, такий собі постійно оновлюваний витвір мис-

тецтва. Простакуваті блондинки, здавалося, перетворюються на соковитих брюнеток, які світлішали наступного місяця до норовливих рудих, із тим, щоб потім віднайти свою блондинистість, часто платинову. Щомісяця мій дід зауважував щодо нової пасії: поглянь на цей вигин, це ж справжня поезія, ти ніколи не побачиш просто на вулиці таких витончених округлостей, узагалі ж, самих лише губ цієї симпатичної лялечки було б достатньо, але в поєднанні з апетитними сосками, щоб завершити портрет, — просто вершина мистецтва. А моя бабуся заливалася веселим сміхом, тоді як моя мати щоразу здавалася відсутньою і навіть дещо присоромленою.

Моя бабуся любила чутки про зірок, про яких достеменно нічого не знала, — ні їхні твори, ні їхній талант, — а тільки про їхню присутність на сторінках журналів. Вона не дивилася телебачення й не слухала радіо, нічого не знала про кіно, та відкривала знаменитостей, читаючи їхні бліц-інтерв'ю. Вона передплатувала також *Nous deux*, — дивний журнал із фотороманами, які розповідали коротесенькі сентиментальні нудні заколискуючі історії, втілені італійськими актрисами, які могли б стати частиною календарів мого діда, настільки всі вони були схожими. Дідове захоплення пін-апом і бабусине — голлівудськими зірками складають успадковану основу моєї сімейної культури. Я дуже рано зрозуміла таємну цінність зображення жіночості.

Найвідоміші жінки світу були повністю знерухомленими на сторінках журналів. Чи божественними на екрані. Або вставленими в рамку для вічності в музеях, їх я відкрию дещо пізніше.

Я ж стала зображенням, не усвідомлюючи цього.

Була середина вісімдесятих, — часи усього вражаючого, *material girls*, моди як абсолюту. Тоді ще був той конкурс

манекенниць, у старшій школі. Головний приз — потрапити на афішу Vrai Coton, мережі бутіків, про яку говорили по всій країні, мультинаціональної компанії, яка продавала тільки футболки, камісоли й лосини флюоресцентних кольорів.

Я б ніколи не брала участі у таких конкурсах. Я була сором'язливою, майже німою, і проводила дні в пошуках стратегії, щоб не викликати ні глузувань, ні заздрощів, нічого. У мене були дві подруги, з якими я спостерігала за тими, хто вмів себе показати. Ми трималися на відстані від нервових ватаг, в яких дівчата й хлопці бравували після обміну злими дошкульними підколками, які переривалися каскадами дурнуватої гігикання і провокативного гумору на межі із залякуванням.

Я була невидимою. Близькість інших робила мене нещасною, я не вмiла інтегруватися, у мене не було хоч якоїсь опори. Я вмiла тільки спостерігати. Чути і не рухатися. Найкраще — перед екраном телевізора. Та я вмiла розчинитися в масі, щоб зникнути. І через те, що я трохи горбилася, щоб мене менше бачили, важко було помітити, що я була вищою від решти, а також тендітнішою.

І для того, щоб розчинитися в масі, я записалася на курс, щоб зробити точнісінько, як усі дівчата. Точнісінько так, як щоранку я докладала зусиль, щоб начесати свою гриву, збризнуту хмарою фіксатора для волосся, а потім побризкати все тіло несправжнім парфумом «Імпульс». Тож я слідувала за хвилию і без усякого захвату опинилася у світлі софітів театральної зали старшої школи.

Пізніше я дізналася, що вираз абсолютної нейтральності на моєму обличчі заворожив журі. Оскільки я уникала будь-чиїх поглядів, то здавалася відсутньою, без якоїсь власної особистості. Обличчя моє могло набувати будь-якого кольору, не накладаючи обмежень власним. І, уміючи фіксувати погляд на телеекрані й не рухатися,

з розслабленою нижньою частиною обличчя й широко розплющеними, як у гіпнозі, очима, я досягла здатності існувати майже як мінерал. Я вже не була справді живою; я скидалася на статичну картинку, яка безшумно пропливала проходом.

Я хотіла бути картинкою ще задовго до того, як зрозуміла, що маю вибрати професію і, можливо, навіть вчитися, щоб опанувати її.

Якби я народилася на двісті років раніше, то ще з дитинства знала б, ким мала стати, бабуся часто повторювала це мені. Я б навчилася обробляти землю своїх предків, підтримувати лад у будинку, гратися ляльками, щоб уміти тримати на руках когось меншого за себе. Якби я народилася принцесою, то неодмінно наслідувала б королеву, ходячи по колу до повного виснаження з короною на голові, ізольована у неприступній фортеці свого майбутнього королівства.

Але народилася я у передмісті, у спальному місті-супутнику. Росла в бунгало, нашпигованому всіма можливими електроприладами. І моя мати залишилася там сидіти перед вікном під гудіння посудомийної машини і споглядати виднокіл з такими ж бунгало, палячи сигарету. Вона була майже такою ж статичною, як жінки в журналах моєї бабусі, але без макіяжу і зачіски, і без фірмового одягу. Вона, напевне, оживала в той час, коли я була на уроках, а може, вночі; я ніколи не знала достеменно. Та пополудні, коли я поверталася зі школи, вона вже була біля вікна, палила, мовчки. А пізніше увечері вона сходила у вітальню в напівпідвальному поверсі, вмощувалася на канапі перед телевізором зі склянкою вина, іноді з книжкою, і більше не рухалася. Влітку, коли бувала вагітною, вона виходила на ганок подихати повітрям; ми обходили квартал, вона палила сигарету, а я їла заморожений сік. А потім у неї

траплявся викидень, і вона поверталася до вітальні, зі своєю склянкою вина.

Мати була вагітною усе моє дитинство.

Її живіт роздувався протягом трьох чи чотирьох місяців, а потім вона цілий тиждень плакала. Я чула, як вона шепотіла батькові, що вона не розуміє, чому. А батько перехиляв велику склянку джину.

У мене могло бути дев'ять братів і сестер. А то й більше.

А були тільки ляльки з мене зростом, які я розмістила у вітальні. Навпроти екрану. Думала, що так розраджую матір. Що перебування серед нашого гурту втішає її. Та ніщо не могло зрівнятися за глибиною з тим смутком, який вганяв її в летаргію, майже з таким, як у моїх ляльок, нерухомим поглядом.

Якби не було телевізора, який панував у вітальні, з його нескінченними передачами і фільмами, що створювало враження постійної активності в бунгало, і біля якого я завмирала якомога частіше, то мені би повірилося, що я вже досягла царини зображення.

Значну частину свого існування я провела, спостерігаючи за зображеннями. Або створюючи їх у своїй голові, читаючи романи. Ще до того, як пішла до підготовчого класу, я проводила дні, без упину переглядаючи японські мультики, як-от *Маленький принц-сирота*^{*}, розповідь про Гучі — бджолу, яка вже тоді розказала мені про самотність, з якою я зіткнуся за кілька років, а ще про страхітливу відсутність матері як такої; його мати зникла десь на просторах ворожої природи, моя ж була брутально зламана тягарем смерті в її лоні.

---

^{*} Японське аніме, оригінальна назва 昆虫物語 みなしごハッチ.

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.